

Bruksela, 16 listopada 2015 r.
(OR. en)

13989/15

COMPET 507
MI 711
IND 183

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli/Rada
Dotyczy:	<i>Przygotowania do posiedzenia Rady (ds. Konkurencyjności) w dniach 30 listopada – 1 grudnia 2015 r.</i> Sprawdzian konkurencyjności: Sytuacja gospodarcza i włączenie konkurencyjności w główny nurt wszystkich obszarów polityki – Prezentacja przygotowana przez Komisję – Prezentacja sprawozdania prezydencji w sprawie włączania konkurencyjności w główny nurt – Wymiana poglądów

WPROWADZENIE

Na posiedzeniu Rady Europejskiej w marcu 2014 r. stwierdzono, że UE potrzebuje silnej i konkurencyjnej bazy przemysłowej, zarówno pod względem produkcji, jak i inwestycji, która byłaby jednym z najważniejszych czynników wzrostu gospodarczego i zatrudnienia.

Aby osiągnąć ten cel, Rada Europejska podkreśliła potrzebę uwzględnienia kwestii konkurencyjności przemysłu we wszystkich dziedzinach polityki UE lub, innymi słowy, **włączenia konkurencyjności w główny nurt**.¹

¹ Dok. EUCO 7/1/14 z dnia 21 marca 2014 r.

Na apel Rady Europejskiej odpowiedziały trzy prezydencje: włoska, łotewska i luksemburska (druga połowa 2014 r. – koniec 2015 r.), które uczyniły tę kwestię jednym z priorytetów swojego wspólnego programu pracy.²

W oparciu o prace przeprowadzone podczas prezydencji włoskiej i łotewskiej prezydencja luksemburska wykorzystała ostatnie sześć miesięcy na wprowadzanie w praktyce pewnych innowacji w celu dalszego ułatwienia praktycznej realizacji włączania konkurencyjności w główny nurt prac składu Rady zajmującego się konkurencyjnością (zwanego dalej „Radą ds. Konkurencyjności”).

Prezydencja luksemburska skoncentrowała się w szczególności na dwóch ścieżkach prac:

- Wprowadzenie **nowych metod pracy**, by ułatwić realizację włączania w główny nurt przy jednoczesnym usprawnianiu funkcjonowania Rady ds. Konkurencyjności, np. zainicjowanie „sprawdzianu konkurencyjności”, utworzenie „wykazu prezydencji dotyczącego włączania konkurencyjności w główny nurt” obejmującego najważniejsze bieżące i przyszłe wnioski, które mogą mieć znaczący wpływ na konkurencyjność, a także organizowanie wspólnych posiedzeń grup roboczych z różnych obszarów wiedzy fachowej, tak aby wesprzeć zintegrowane podejście do konkurencyjności.
- Szczegółowa analiza szeregu **istotnych kwestii związanych z konkurencyjnością UE** – takich jak poprawa klimatu inwestycyjnego w UE, wzmocnienie konkurencyjności sektorów energochłonnych, poprawa funkcjonowania jednolitego rynku i ogólnej jakości ram regulacyjnych oraz lepsze uwzględnianie potrzeb MŚP³ – w celu identyfikacji ewentualnych wąskich gardeł i priorytetów działań.

Podejście prezydencji do prac polegało na **określeniu europejskiej wartości dodanej** poprzez skupienie się na działaniach na szczeblu UE, które mogą przynieść wymierne korzyści obywatelom i przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP.

² Dok. 11258/14.

³ Szczegółowy przegląd kwestii zamieszczono w głównej części sprawozdania.

Na podstawie prac przeprowadzonych w tym kontekście celem załączonego sprawozdania jest podsumowanie poczynionych postępów i przedstawienie ogólnego zarysu prac przeprowadzonych podczas prezydencji luksemburskiej.

Przedstawia ono również zalecenia dotyczące sposobów dalszej poprawy włączania konkurencyjności w główny nurt w przyszłości; można je streścić następująco:

- Wysoki priorytet należy nadać dalszemu propagowaniu **zintegrowanego podejścia do konkurencyjności** w ramach Rady ds. Konkurencyjności i między różnymi składami Rady.
- Rada ds. Konkurencyjności powinna wykorzystywać i dalej rozwijać **wykaz prezydencji dotyczący włączania konkurencyjności w główny nurt i sprawdzian konkurencyjności** jako narzędzia służące monitorowaniu włączania konkurencyjności w główny nurt oraz poprawie funkcjonowania Rady ds. Konkurencyjności. Narzędzia te powinny pomóc Radzie w wypełnianiu jej mandatu i w reagowaniu we właściwym czasie na istotne problemy w gospodarce realnej.
- **Włączanie w główny nurt** powinno być również **realizowane na szczeblu krajowym** poprzez odpowiednie działania koordynacyjne. W tym względzie pomocny może być wykaz dotyczący włączania konkurencyjności w główny nurt.
- Zarządzanie dużymi procesami politycznymi związanymi z konkurencyjnością, takimi jak **jednolity rynek cyfrowy i strategia na rzecz jednolitego rynku**, powinno zostać wzmocnione, a Rada ds. Konkurencyjności powinna aktywnie pełnić swoją rolę.
- Komisja powinna zapewniać bardziej szczegółowe informacje dotyczące **harmonogramu i treści konkretnych działań zaplanowanych przez Komisję** w celu pogłębienia włączania konkurencyjności w główny nurt zarówno w zakresie środków horyzontalnych, jak i środków dotyczących poszczególnych sektorów.
- **Grupa Robocza Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności i Wzrostu** powinna być zaangażowana w przygotowanie i dalszą analizę kwestii włączania w główny nurt oraz powinna kontynuować monitorowanie **wdrażania konkluzji Rady**.

Prezydencja luksemburska zwraca się do przyszłych prezydencji i Komisji, aby korzystały z ustaleń zawartych w niniejszym sprawozdaniu i rozważyły podjęcie działań na jego podstawie.

REALIZACJA WŁĄCZENIA KONKURENCYJNOŚCI W GŁÓWNY NURT**SYTUACJA BIEŻĄCA I PERSPEKTYWY****SPRAWOZDANIE PREZYDENCJI****I. MANDAT RADY DS. KONKURENCYJNOŚCI**

Systematyczne rozważanie problematyki konkurencyjności nie jest w Radzie pomysłem nowym. W chwili jej utworzenia w 2002 r. Rada ds. Konkurencyjności miała do odegrania strategiczną rolę obserwatorium konkurencyjności.⁴

Kilka miesięcy po swoim utworzeniu Rada ds. Konkurencyjności otrzymała w marcu 2003 r. mandat Rady Europejskiej do bycia instancją, z którą „należy prowadzić odpowiednie konsultacje w ramach procesów decyzyjnych Rady dotyczących wniosków uznawanych za mogące mieć znaczne skutki dla konkurencyjności, a wszystkie składy Rady mają za zadanie ocenić skutki swoich odnośnych obszarów działań”.⁵

Jednocześnie Rada Europejska zwróciła się do Rady ds. Konkurencyjności o „aktywne przyjęcie przez nią horyzontalnej roli zwiększania konkurencyjności i wzrostu [...] poprzez regularne dokonywanie przeglądów zarówno kwestii horyzontalnych, jak i sektorowych”.⁶

II. POPRAWA FUNKCJONOWANIA RADY DS. KONKURENCYJNOŚCI

Rada ds. Konkurencyjności zawsze miała trudności z wywiązywaniem się z tej roli i panował konsensus co do potrzeby opracowania nowych metod pracy w celu poprawy jej skuteczności.

⁴ Przez połączenie poprzednich składów Rady: „ds. Przemysłu”, „ds. Rynku Wewnętrznego” i „ds. Badań Naukowych”.

⁵ Dok. 8410/03.

⁶ Ibid.

We wrześniu 2014 r. w czasie prezydencji włoskiej Rada ds. Konkurencyjności postanowiła „w bardziej ustrukturyzowany i systematyczny sposób wykorzystać jej mandat w celu analizy wszystkich odpowiednich wniosków, które mają znaczne skutki dla konkurencyjności” oraz „regularnie przeprowadzać debaty na temat realizacji uwzględniania problematyki konkurencyjności przemysłowej” [do czego została wezwana w marcu 2014 r. przez Radę Europejską]⁷ „w oparciu o informacje, które mają być przekazywane przez Komisję”.⁸

W celu poprawy operacyjnego funkcjonowania Rady ds. Konkurencyjności podjęte zostały następujące konkretne kroki.

i) Sprawdzian konkurencyjności

Przy silnym wsparciu zarówno ze strony państw członkowskich, jak i Komisji, prezydencja luksemburska wprowadziła nową metodę pracy w celu wzmocnienia strategicznej roli Rady ds. Konkurencyjności: sprawdzian konkurencyjności (zwany dalej „sprawdzianem”).

Celem sprawdzianu jest umożliwienie ministrom przedstawienia priorytetów i zareagowania na pilne kwestie i wydarzenia we wszystkich obszarach mających znaczenie dla podstawowej działalności Rady ds. Konkurencyjności: w zakresie gospodarki realnej.

Sprawdzian przyjmuje formę otwartej debaty z udziałem ministrów i Komisji na początku każdego posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności. Jeżeli chodzi o wyniki i działania następcze, jego celem jest dokonanie bilansu bieżącej sytuacji, określenie priorytetów dalszych prac – na forum Rady i jej organów przygotowawczych – a także przyczynienie się do wzmocnienia koordynacji działań w istotnych kwestiach na szczeblu krajowym.

Oprócz kwestii merytorycznych sprawdzian stanowi również narzędzie służące poprawie dynamiki posiedzeń Rady ds. Konkurencyjności poprzez uczynienie ich bardziej spontanicznymi i interaktywnymi.

Pierwszy sprawdzian został przeprowadzony na posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności w dniu 1 października 2015 r. Oparto go na dwóch głównych elementach:

⁷ Ibid.

⁸ Dok. 13338/14.

- a) Prezentacja przygotowana przez Komisję na temat głównych wskaźników dotyczących konkurencyjności i integracji rynku, takich jak integracja handlowa towarów i usług, a także najnowsze tendencje w zakresie bezpośrednich inwestycji zagranicznych i innych inwestycji. Podczas prezentacji zwrócono uwagę na jeden szczególnie obszar zainteresowania: związek między polityką ochrony środowiska i lepszymi uregulowaniami prawnymi a, ogólniej, koniecznością zapewnienia, by ramy regulacyjne były przewidywalne, przejrzyste i spójne.
- b) Wykaz prezydencji dotyczący włączania konkurencyjności w główny nurt: nieformalny dokument roboczy prezydencji, który zawiera orientacyjny i niewyczerpujący przegląd bieżących i przyszłych inicjatyw UE, które mogą mieć znaczne skutki dla konkurencyjności, w tym inicjatyw wchodzących w zakres kompetencji innych składów Rady. Aby wspomóc monitorującą rolę Rady ds. Konkurencyjności w zakresie integralności oraz sprawnego funkcjonowania rynku wewnętrznego, w wykazie tym wyraźnie wskazane są inicjatywy, których podstawa prawna dotyczy rynku wewnętrznego (art. 114 TFUE).

Sprawdzian był przedmiotem merytorycznej i otwartej debaty na temat określonych przez ministrów priorytetów dotyczących włączania konkurencyjności w główny nurt. W odniesieniu do kwestii sprawności regulacyjnej pomocne było również pokazanie, że niekoniecznie istnieje bezpośredni związek między poziomem ambicji prawodawstwa a obciążeniem regulacyjnym z niego wynikającym, czyli że możliwe jest dążenie do wysokiego poziomu ambicji przy utrzymaniu obciążenia regulacyjnego na minimalnym poziomie.

Poniższe sugestie usprawnień zostały zgłoszone, a następnie uwzględnione w kontekście przyszłych dyskusji dotyczących sprawdzianu:

- Większy nacisk należy położyć na analizę mikroekonomiczną w oparciu o najnowsze dostępne dane, a także porównanie konkurencyjności UE i krajów trzecich („wymiar międzynarodowy”).
- Powinno istnieć wyraźniejsze rozróżnienie między debatą w sprawie dokonanej przez Komisję prezentacji na temat sprawdzianu a debatą w sprawie wykazu prezydencji dotyczącego włączania konkurencyjności w główny nurt.
- Wykaz dotyczący włączania konkurencyjności w główny nurt nie powinien być omawiany w całości. Zamiast tego prezydencja powinna na każde posiedzenie Rady wybierać jedną lub dwie kwestie do głębszej analizy.

- Wykaz prezydencji dotyczący włączania konkurencyjności w główny nurt może być użytecznym narzędziem monitorowania najważniejszych dossier mających znaczenie dla konkurencyjności. Państwa członkowskie mogą również wykorzystać wykaz do celów wewnętrznej koordynacji w ramach ich krajowych administracji.
- Jeżeli chodzi o kwestie i wskaźniki, które należy analizować na każdym posiedzeniu Rady, należy rozważyć bardziej ustrukturyzowane podejście.

ii) **Grupa Robocza Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności i Wzrostu**

W ramach prezydencji włoskiej Grupa Robocza Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności i Wzrostu (zwana dalej „grupą wysokiego szczebla”) została formalnie powołana jako grupa robocza wchodząca w zakres kompetencji Coreperu część I.⁹

Mandat grupy wysokiego szczebla polega na zapewnianiu wsparcia Radzie ds. Konkurencyjności, w tym w zakresie monitorowania konkurencyjności i włączania jej w główny nurt.

W celu zachowania ciągłości grupa wysokiego szczebla miała niezmienione kierownictwo podczas trójki prezydencji: włoskiej, łotewskiej i luksemburskiej. Trzy prezydencje wspólnie wyznaczyły łotewskiego przedstawiciela w grupie wysokiego szczebla jako jej przewodniczącego, natomiast Włochy i Luksemburg wyznaczyły po jednym wiceprzewodniczącym.¹⁰

Podczas trzech prezydencji grupa wysokiego szczebla odbyła dogłębne dyskusje na temat ważnych kwestii dotyczących włączania w główny nurt, w tym unii energetycznej, unii rynków kapitałowych i ewentualnego powołania krajowych „organów ds. konkurencyjności”.¹¹

Podczas prezydencji łotewskiej grupa wysokiego szczebla zainicjowała przegląd aktualnej sytuacji w zakresie wdrażania wcześniejszych konkluzji przyjętych przez Radę ds. Konkurencyjności, aby w sposób usystematyzowany ocenić, czy Rada, Komisja i państwa członkowskie wywiązują się ze swoich zobowiązań.

⁹ Dok. 15006/14.

¹⁰ Ponadto włoskiemu wiceprzewodniczącemu powierzono specjalny mandat trzech prezydencji „do przygotowania wniosków dotyczących strategii, zarządzania i działalności operacyjnej, aby w pełni wykorzystać potencjał grupy wysokiego szczebla na rzecz europejskiej konkurencyjności”.

¹¹ Zgodnie z tym, co zaproponowano w tzw. „sprawozdaniu pięciu przewodniczących” w sprawie dokończenia budowy unii gospodarczej i walutowej.

W odniesieniu do przyszłych usprawnień zaproponowano, aby wzmocnić zaangażowanie grupy wysokiego szczebla w przygotowywanie i monitorowanie nieustawodawczych dossier zawartych w porządku obrad Rady, dotyczących m.in. kwestii określonych w sprawdzianie, oraz aby zapewnić dobrą koordynację między grupą wysokiego szczebla a Grupą Roboczą ds. Konkurencyjności i Wzrostu.

*iii) **Zachęcanie do rozwiązań interdyscyplinarnych***

W celu propagowania bardziej zintegrowanego podejścia do konkurencyjności prezydencja zachęcała do współpracy między różnymi grupami roboczymi Rady zajmującymi się kwestiami istotnymi dla konkurencyjności, zarówno w ramach kompetencji Rady ds. Konkurencyjności, jak i między różnymi składami Rady.

Zorganizowano kilka wspólnych spotkań pomiędzy grupami roboczymi: ds. lepszych uregulowań prawnych i ds. przemysłu oraz pomiędzy grupami roboczymi: ds. rynku wewnętrznego i ds. przemysłu.

Wspólne spotkania miały również miejsce między grupami roboczymi: ds. rynku wewnętrznego i ds. telekomunikacji (w sprawie jednolitego rynku cyfrowego), natomiast radcy ds. środowiska zostali zaproszeni do udziału w posiedzeniu grupy ds. przemysłu poświęconemu konkurencyjności sektorów energochłonnych.

Ogólnie rzecz biorąc, wspólne spotkania zostały gorąco poparte przez delegacje i uznano je za dynamiczną i skuteczną metodę zdobywania wspólnego zrozumienia w różnych dziedzinach specjalizacji.

Panowało także szerokie porozumienie co do tego, że praktykę wspólnych posiedzeń należy rozszerzyć dalej na przyszłe prezydencje. Podczas dyskusji niektóre delegacje poparły pomysł rozważenia utworzenia grup roboczych *ad hoc* do spraw istotnych kwestii mających znaczenie dla kilku składów Rady.

III. PRACE TEMATYCZNE W ZAKRESIE WŁĄCZANIA KONKURENCYJNOŚCI W GŁÓWNY NURT

Prezydencja zorganizowała szereg tematycznych spotkań i dyskusji dotyczących ważnych czynników konkurencyjności w celu określenia głównych wyzwań. Prace te prowadzono głównie w obecności zainteresowanych stron i ekspertów zewnętrznych, którzy zostali zaproszeni do wzięcia merytorycznego udziału w dyskusjach.

Sekcje od a) do g) poniżej zawierają orientacyjny i niewyczerpujący przegląd tych prac i głównych przesłań, a także rezultatów określonych przez prezydencję.

a) Ogólne podejście polityki do włączania konkurencyjności w główny nurt

W czerwcu 2015 r. komisarz Elżbieta Bieńkowska wystosowała pismo do ministrów ds. konkurencyjności w sprawie prac, jakie Komisja podejmuje w celu promowania konkurencyjności przemysłu i włączania tej kwestii do wszystkich polityk UE.

Treść tego pisma została przeanalizowana przez grupę roboczą ds. przemysłu. Państwa członkowskie zasadniczo z zadowoleniem przyjęły zintegrowane podejście określone przez Komisję, w którym podkreślono konieczność większego uwzględniania łańcuchów wartości oraz przyjęcia bardziej kompleksowego podejścia do polityki przemysłowej, w tym ważnych aspektów, takich jak usługi, cyfryzacja, lepsze uregulowania prawne oraz rynek wewnętrzny.

Wiele delegacji wyraziło zainteresowanie uzyskaniem bardziej szczegółowych informacji odnośnie do harmonogramu i treści konkretnych działań planowanych przez Komisję. Liczne delegacje podkreśliły również potrzebę dalszego włączania innych unijnych polityk mających znaczenie dla konkurencyjności UE, takich jak polityki w dziedzinie środowiska i klimatu. Podkreślono również znaczenie dalszej realizacji konkretnych polityk w niektórych sektorach przemysłowych i łańcuchach wartości, w razie konieczności, na zasadzie uzupełnienia działań horyzontalnych. Kilka delegacji podkreśliło potrzebę podjęcia szczególnych środków na rzecz zwiększenia konkurencyjności MŚP.

Poprzednio prezydencja łotewska kładła nacisk na środki wymagane do umożliwienia cyfrowej transformacji przemysłu UE oraz, bardziej ogólnie, znaczenie lepszego uwzględniania wymiaru cyfrowego we wszystkich politykach UE, które powinny być kontynuowane w 2016 r.¹²

b) Wyzwania w zakresie konkurencyjności dotyczące sektorów energochłonnych

Prezydencja luksemburska umieściła konkurencyjność sektorów energochłonnych wśród swoich priorytetów. Kwestia ta została rozpatrzona w świetle istotnych działań politycznych, które są obecnie w trakcie realizacji, w szczególności unii energetycznej, wniosku dotyczącego reformy unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) oraz aspektów polityki handlowej. Przyjrano się również wsparciu ze strony Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) na rzecz projektów w sektorach energochłonnych.

¹² Zob. dok. 8993/15: konkluzje Rady na temat cyfrowej transformacji europejskiego przemysłu.

Poważne wyzwania, przed którymi stoi unijny przemysł stalowy, były omawiane podczas nadzwyczajnego posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności w dniu 9 listopada 2015 r. Na posiedzeniu uzgodniono podjęcie działań w celu poprawy globalnej konkurencyjności europejskiego sektora stalowego. Powinno to stanowić część kompleksowego podejścia mającego na celu stworzenie konkurencyjnych warunków ramowych dla sektorów energochłonnych jako całości, w tym dzięki przewidywalnemu i spójnemu środowisku regulacyjnemu, jak również środkom stymulującym innowacje. Środki, które należy podjąć, obejmują pełne i terminowe wykorzystywanie zestawu instrumentów unijnej polityki handlowej, aby zapewnić równe warunki działania w skali globalnej, wykorzystywanie możliwości oferowanych przez EFIS i istniejące unijne ramy pomocy państwa, jak również zapewnienie, aby EU ETS zapobiegało ucieczce emisji¹³. W następstwie postanowiono zorganizować specjalną konferencję zainteresowanych stron wysokiego szczebla, z udziałem partnerów społecznych, w celu dokonania przeglądu obecnej sytuacji i rozważenia działań politycznych.

Proponowana reforma systemu EU ETS została również omówiona w trakcie nieformalnych dyskusji ministrów przy okazji posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności w dniu 1 października 2015 r.

Na podstawie tej debaty prezydencja sformułowała następujące wnioski:

- Istnieje potrzeba zapewnienia ścisłej koordynacji tego dossier na poziomie krajowym i informowania Rady ds. Konkurencyjności o toczących się negocjacjach.
- Jest to niezbędne, aby mieć pewność, że EU ETS zapobiega ucieczce emisji i służy długoterminowym inwestycjom w UE poprzez zagwarantowanie pewności i przewidywalności prawa.
- System EU ETS powinien tworzyć właściwe zachęty, tak aby promować i nagradzać państwa osiągające najlepsze wyniki we wszystkich sektorach energochłonnych oraz stymulować inwestycje w najbardziej innowacyjne i ekologiczne rozwiązania.

Ponadto wśród najważniejszych kwestii wymieniono następujące zagadnienia, które mogą wymagać dalszej analizy:

¹³ Konkluzje prezydencji z nadzwyczajnego posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności są dostępne pod następującym linkiem: <http://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2015/11/09-compet-presidency-conclusions/>

- Wprowadzenie zharmonizowanego mechanizmu kompensacyjnego w odniesieniu do pośrednich kosztów emisji.
- Środki służące zagwarantowaniu, aby ryzykiem ucieczki emisji zarządzano w sposób skuteczny, a także bardziej ukierunkowany, w celu zapewnienia do 100% przydziałów bezpłatnych uprawnień dla najwydajniejszych instalacji w najbardziej narażonych sektorach, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z października 2014 r.
- Wyznaczenie punktów odniesienia w oparciu o najnowsze dostępne dane dotyczące produkcji przy jednoczesnym uwzględnieniu obciążenia administracyjnego dla przedsiębiorstw.
- Potrzeba wsparcia technologii niskoemisyjnych według zasad przejrzystości i doskonałości.

c) *Wykorzystanie programu w zakresie lepszych uregulowań prawnych do wzmocnienia konkurencyjności przedsiębiorstw unijnych, w szczególności MŚP*

Celem tego obszaru prac było przeanalizowanie – z konkretnego, praktycznego punktu widzenia – w jaki sposób narzędzia i procedury w zakresie lepszych uregulowań prawnych mogą przyczynić się do zapewnienia, by regulacje odpowiadały celom oraz by przynosiły oczekiwane rezultaty w najbardziej efektywny sposób, w szczególności z perspektywy MŚP i mikroprzedsiębiorstw.

W dyskusjach uwzględniono ogólny kontekst programu dotyczącego lepszych uregulowań prawnych i programu REFIT. Omówiono również narzędzia zarówno ocen *ex ante* – oceny skutków, jak i ocen *ex post*, a zwłaszcza oceny łącznych kosztów i kontrole sprawności.

Szczególną uwagę zwrócono na sposób, w jaki potrzeby MŚP są uwzględniane w prawodawstwie UE (zasada „najpierw myśl na małą skalę”). W związku z tym zbadano zasadność szczególnych odstępstw lub ułatwień dla MŚP lub mikroprzedsiębiorstw i dotychczasowe doświadczenia związane z tymi odstępstwami i ułatwieniami.

Dyskusje pozwoliły na wyróżnienie w szczególności następujących kwestii:

- Ocena skutków regulacji – *ex ante* i *ex post* – jest ogólnie złożonym zadaniem i metodologie zazwyczaj muszą być projektowane i stosowane odpowiednio do poszczególnych przypadków.
- Nie zawsze możliwe jest wiarygodne ilościowe oszacowanie skutków (w postaci potencjalnych kosztów, korzyści itd.). Jednak szacunki te mogą między innymi stanowić użyteczny materiał do uwzględnienia w procesie decyzyjnym.

- Chociaż oceny *ex post* prawodawstwa zapewniają cenny wgląd w sposób działania regulacji w praktyce, są one na ogół bardzo trudne do przeprowadzenia, a także kosztowne i czasochłonne. Przedmioty oceny *ex post* należy zatem wybierać ostrożnie i precyzyjnie je definiować.
- Istnieje potrzeba bardziej systematycznego monitorowania rezultatów ocen *ex post*, takich jak oceny łącznych kosztów w przemyśle stalowym i aluminiowym. Ponadto zasugerowano przeprowadzenie dodatkowych ocen łącznych kosztów w innych sektorach wytwórczych lub w usługach.
- Wspomniano o konieczności wzmocnienia tabeli wyników REFIT poprzez wprowadzenie większej liczby ilościowych oszacowań skutków programu REFIT.
- Szczegółowe odstępstwa lub ułatwienia dla MŚP lub mikroprzedsiębiorstw mogą być skuteczne w niektórych obszarach, chociaż mogą one mieć efekt przeciwny do zamierzonego, w przypadku gdy MŚP poszukują komercyjnych środków finansowych.
- Głównym celem powinno pozostać zapewnienie jasnych i prostych przepisów dla wszystkich przedsiębiorstw, małych i dużych, szczególnie ze względu na miażdżącą przewagę MŚP i mikroprzedsiębiorstw w gospodarce (stanowiących w sumie ok. 98% przedsiębiorstw UE).
- Mogą pojawić się znaczne różnice między różnymi rodzajami przedsiębiorstw, które kwalifikują się jako MŚP, w tym mikroprzedsiębiorstwa i przedsiębiorstwa typu *start-up*, które w zależności od przypadku mogą mieć bardzo różne potrzeby i oczekiwania dotyczące regulacji.
- Oprócz oceny kosztów i obciążeń wydaje się istotne, aby również uwzględnić wartość dodaną i korzyści, jakie dla przedsiębiorstw mogą przynieść regulacje unijne, w szczególności w zakresie tworzenia pewności prawa i zmniejszania obciążenia dla przedsiębiorstw, jakim jest przestrzeganie 28 różnych zbiorów krajowych ustawodawstw.

d. *Pogłębienie integracji jednolitego rynku*

Sprawne funkcjonowanie jednolitego rynku, w tym *online*, jest jednym z głównych czynników konkurencyjności dla UE. Jest ono także jednym z niewielu czynników konkurencyjności, które w znacznej mierze pozostaje w rękach UE (w przeciwieństwie do innych obszarów zależnych w większym stopniu od globalnego środowiska lub polityk krajowych): UE ma swobodę stanowienia w sprawie własnych przepisów dotyczących jednolitego rynku i w sprawie poziomu ambicji.

Tymczasem jednolity rynek nadal jest w wielu obszarach rozdrobniony i UE jest wciąż daleka od realizacji celu polegającego na umożliwieniu europejskim przedsiębiorstwom i konsumentom sprzedaży i kupna towarów i usług gdziekolwiek w UE z równą łatwością co na ich rynkach krajowych. Zbyt często natrafiają oni na 28 „miniryneków”.

Pogłębianie jednolitego rynku, w tym jednolitego rynku cyfrowego, poprzez usunięcie istotnych **kosztów braku działań na poziomie europejskim**¹⁴, które zostały wywołane przez utrzymujące się bariery, stanowiło jeden z kluczowych priorytetów prezydencji.

Na zalety i potrzebę „dobrych” przepisów UE, które przyczyniają się do integracji rynku poprzez usunięcie barier, zwrócono uwagę podczas nieformalnego posiedzenia ministrów ds. konkurencyjności, które odbyło się w dniu 20 lipca 2015 r. w Luksemburgu. Dobre przepisy unijne przynoszą namacalne korzyści zarówno przedsiębiorstwom, obywatelom, jak i konsumentom.

Na podstawie dyskusji przeprowadzonych na nieformalnym posiedzeniu Rady prezydencja stwierdziła, że istnieje poważna potrzeba wśród państw członkowskich i przedsiębiorstw, aby unijne przepisy były skuteczniejsze i lepiej ukierunkowane, a także aby wykorzystywane były te narzędzia regulacyjne, które sprzyjają integracji rynku i pewności prawa, w szczególności dzięki połączeniu ukierunkowanej harmonizacji z zasadą wzajemnego uznawania w prawodawstwie UE.

Prezydencja zajęła się także dwiema dużymi inicjatywami przygotowanymi przez Komisję w celu pogłębienia jednolitego rynku: strategią jednolitego rynku cyfrowego i strategią na rzecz jednolitego rynku.

Prezydencja łotewska przeprowadziła znaczne prace dotyczące ustalenia głównych priorytetów w odniesieniu do jednolitego rynku cyfrowego. W związku z brakiem wniosków ustawodawczych, które są oczekiwane pod koniec 2015 r. i w 2016 r., prezydencja luksemburska skupiła się na monitorowaniu toczących się prac w Komisji oraz na dogłębnej analizie niektórych ważnych kwestii dotyczących przyszłego podejścia regulacyjnego Komisji, szczególnie w odniesieniu do platform internetowych i gospodarki dzielenia się. W tym celu odbyły się wspólne posiedzenia grup roboczych: ds. rynku wewnętrznego i ds. telekomunikacji.

¹⁴ Zob. sprawozdanie:
[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET\(2014\)563350_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/563350/IPOL-EAVA_ET(2014)563350_EN.pdf)

Ponadto prezydencja rozpoczęła prace dotyczące strategii na rzecz jednolitego rynku poprzez analizę głównych priorytetów politycznych zaproponowanych przez Komisję. Sprawozdanie w sprawie integracji jednolitego rynku i konkurencyjności, które zawiera dane ekonomiczne wspierające strategię, zostały przeanalizowane na wspólnym posiedzeniu grup roboczych: ds. rynku wewnętrznego i ds. przemysłu.

W szczególności zidentyfikowano następujące kwestie:

- Strategia na rzecz jednolitego rynku i jej cele cieszą się szerokim poparciem.
- W celu osiągnięcia wymiernych rezultatów w zakresie wzrostu gospodarczego i tworzenia miejsc pracy należy zapewnić właściwą koordynację między tą strategią a strategią jednolitego rynku cyfrowego.
- Konkretnie inicjatywy, które powinny wypływać ze strategii na rzecz jednolitego rynku oraz strategii jednolitego rynku cyfrowego, powinny skutecznie przyczyniać się do poprawy funkcjonowania jednolitego rynku poprzez usuwanie barier i tworzenie pewności prawa dla operatorów i konsumentów.
- Aby zapewnić spójność i zbieżność rezultatów, należy monitorować postępy w realizacji obu strategii, a także dyskusje na temat konkretnych inicjatyw, na szczeblu politycznym w Radzie.
- Delegacje z dużym zadowoleniem przyjęły połączenie w jeden dokument poprzednich sprawozdań rocznych dotyczących konkurencyjności UE oraz integracji jednolitego rynku.
- Zintegrowane sprawozdanie ogólnie stanowi dobrą merytoryczną podstawę oceny funkcjonowania jednolitego rynku oraz określenia potrzeb politycznych.
- Z myślą o przyszłych edycjach sprawozdania konieczne są dalsze wysiłki w celu przedstawienia spójniejszych ram analitycznych poprzez stworzenie lepszej integracji/powiązania między różnymi elementami sprawozdania oraz poprzez zamieszczenie rozdziałów na temat skuteczności działania państw członkowskich w podziale na poszczególne kraje.
- Istnieje również duże zainteresowanie uzupełnieniem istniejących ram poprzez dodanie wskaźników jakościowych i ilościowych, które odzwierciedlają konkurencyjność i integrację jednolitego rynku z perspektywy biznesowej, w szczególności z perspektywy MŚP.
- Aby osiągnąć duży rozgłos polityczny w odniesieniu do stanu integracji jednolitego rynku, można by dalej zbadać pomysł wprowadzenia jednego (lub niewielkiej liczby) wskaźnika(-ów).

e. Ułatwienie małym i średnim przedsiębiorstwom dostępu do finansowania i propagowanie inwestycji

Europejskie MŚP stale doświadczają trudności w ekspansji i intensyfikowaniu swojej działalności na jednolitym rynku i na szczeblu międzynarodowym. Oprócz barier regulacyjnych, takich jak uciążliwe przepisy, procedury na szczeblu krajowym oraz bariery utrudniające działalność transgraniczną¹⁵, dostęp do finansowania stale należy do głównych problemów przedsiębiorstw. Dlatego też ciągle znajduje się wśród najważniejszych priorytetów politycznych na szczeblu UE.

Mimo szczególnego nacisku na tę kwestię MŚP w dalszym ciągu doświadczają trudności i w rezultacie niektóre, zwłaszcza szybko rozwijające się przedsiębiorstwa z najbardziej krytycznymi wymogami dotyczącymi finansowania, podejmują decyzję o przeniesieniu swojej działalności do innych części świata (w szczególności USA), aby móc się rozwijać.

Prezydencja chciała dokonać przeglądu sytuacji na rynku w celu oceny tego, co UE może zrobić, aby poprawić dostęp do finansowania.

Obejmowało to zbadanie szeregu instrumentów finansowych UE odnoszących się do konkurencyjności, w tym programu „Horyzont 2020”, programu COSME¹⁶ i europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, a także przyznawania środków finansowych dostępnych w ramach EFIS¹⁷.

Duży nacisk położono także na potrzebę zwiększenia dostępności alternatywnych źródeł finansowania – w tym rynków kapitałowych, kapitału wysokiego ryzyka i finansowania społecznościowego – które są szerzej stosowane w innych częściach świata i powinny odgrywać większą rolę w zapewnianiu finansowania przedsiębiorstwom, które mają trudności z jego uzyskaniem, a zwłaszcza MŚP i przedsiębiorstwom typu *start-up*. W tym względzie rolę powinny odgrywać istniejące unijne instrumenty finansowe, takie jak EFIS.

¹⁵ Przeanalizowane powyżej w sekcji c).

¹⁶ „Program na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw” (COSME) (2014–2020)

¹⁷ Przyjrano się także głównym rezultatom programów realizowanych w ramach poprzedniego okresu finansowania (2007–2013).

W szczególności zidentyfikowano następujące kwestie:

- W ramach unijnych instrumentów finansowych, które ogólnie przynoszą dobre rezultaty, dostępny jest szeroki wachlarz możliwości finansowania. Korzystne byłoby jednak przeprowadzenie dalszej analizy dotyczącej ich wykorzystywania przez MŚP oraz ich skutków dla MŚP.
- Firmy często nie są świadome istniejących możliwości, a administracje krajowe i agencje promocyjne często mają trudności w rozpowszechnianiu istotnych informacji wśród grup docelowych. Kluczowe znaczenie ma przekazywanie MŚP informacji.
- Wiedzę i świadomość finansową należy zwiększyć poprzez szkolenia i wzmocnione wzajemne połączenia między MŚP, pośrednikami finansowymi i dostępnymi ekspertami.
- Można by jeszcze zwiększyć poziom wiedzy na temat centralnego unijnego portalu dotyczącego finansowania¹⁸ oraz jego przyjazność dla użytkownika poprzez lepsze promowanie go, poprzez uruchamianie organizacji pośredniczących z MŚP itp.
- Istnieje silne poparcie dla wprowadzenia ambitnych działań w kontekście unii rynków kapitałowych, aby pobudzić alternatywne źródła finansowania.
- Poprawa dostępu do tradycyjnych źródeł finansowania, w szczególności pożyczek bankowych, nadal ma olbrzymie znaczenie jako część ekosystemu finansowego, w tym dla tradycyjnych, mniej innowacyjnych MŚP, dla których alternatywne źródła finansowania są ogólnie mniej istotne.
- Istnieje potrzeba zapewnienia dobrej koordynacji między działaniami na szczeblu UE a już istniejącymi systemami i warunkami rynkowymi w państwach członkowskich.

f) Uwzględnianie łańcuchów wartości w planowaniu polityki

Międzynarodowa produkcja, handel i inwestycje są w coraz większym stopniu organizowane w ramach globalnych łańcuchów wartości, w których poszczególne etapy procesu produkcji znajdują się w różnych krajach, a w wielu przypadkach – na różnych kontynentach.

UE wyprzedza inne regiony w zakresie regionalnej integracji handlowej. Jednolity rynek ułatwił europejskim firmom czerpanie korzyści skali, a także zmniejszył koszty transakcyjne. To z kolei zapewniło również solidną podstawę dla firm z UE do reorientacji w kierunku działalności opartej na wyższych kwalifikacjach i większej wartości dodanej. Oznacza to, że firmy unijne mają już dobre warunki, by uczestniczyć w globalnych łańcuchach wartości i czerpać korzyści wynikające ze wzrostu w ramach tych łańcuchów.

¹⁸ www.access2finance.eu

Celem prezydencji było uzyskanie lepszego zrozumienia sposobów, w jakie działają łańcuchy wartości, i tego, co oznaczają dla przedsiębiorstw i decydentów – również w świetle pisma dotyczącego włączania konkurencyjności w główny nurt wysłanego przez komisarz Bieńkowską do ministrów ds. konkurencyjności (zob. powyżej) i zawierającego odniesienie do środków służących wspieraniu integracji przedsiębiorstw z UE w ramach europejskich i globalnych łańcuchów wartości.

W szczególności zidentyfikowano następujące kwestie:

- Ścisła integracja unijnych i międzynarodowych łańcuchów wartości rodzi złożone problemy, które trzeba oceniać ostrożnie przy opracowywaniu polityk na poziomie UE lub krajowym.
- Ogólnie MŚP mogą w znacznym stopniu korzystać z bezpośredniego lub pośredniego udziału w globalnych łańcuchach wartości.
- Istnieje szeroka zgoda co do potrzeby lepszego uwzględniania globalnych łańcuchów wartości w opracowywaniu polityki UE. Należy podjąć dalsze wysiłki, aby lepiej zrozumieć globalne łańcuchy wartości i ich znaczenie dla decydentów unijnych, w tym zrozumieć wpływ możliwych wariantów w całości łańcuchów wartości.
- Wysoki poziom integracji rynkowej ma podstawowe znaczenie dla propagowania rozwoju łańcuchów wartości na szczeblu regionalnym. Dalsze pogłębienie rynku wewnętrznego jest potężnym narzędziem służącym wzmocnieniu atrakcyjności UE i jej udziału w globalnych łańcuchach wartości.
- Nie ma uniwersalnych rozwiązań politycznych w zakresie propagowania konkretnych kierunków działań. Łańcuchy wartości i kwestie polityczne muszą być oceniane w poszczególnych przypadkach.
- Istnieją możliwości wprowadzenia innowacji w każdym elemencie łańcucha wartości w sposób, który wykracza daleko poza badania naukowe i rozwój i obejmuje dziedziny, takie jak procesy, logistyka i świadczenie usług.
- UE może pomóc w połączeniu stron z różnych dziedzin w celu określenia synergii między sektorami, technologiami i procesami, które mogłyby zaoferować znaczny potencjał gospodarczy.
- Aby zilustrować funkcjonowanie globalnych łańcuchów wartości, prezydencja przeanalizowała przykład sektora lotniczego i kosmicznego. Przyszłe prezydencje mogłyby się zająć dalszą analizą innych sektorów.

g) *Wkład strategii tworzenia klastrów i inteligentnej specjalizacji*

W piśmie skierowanym do ministrów ds. konkurencyjności w czerwcu 2015 r. (zob. powyżej) komisarz Bieńkowska zwróciła uwagę na strategię klastrów i inteligentnej specjalizacji jako główne narzędzia wspierające konkurencyjność przemysłową, strategiczną współpracę transgraniczną i rozwój europejskich łańcuchów wartości.

Polityki klastrowe są stosowane w wielu regionach europejskich jako dźwignia innowacji i modernizacji przemysłowej. Mogą one odgrywać kluczową rolę w strategiach inteligentnej specjalizacji w regionalnych i lokalnych ekosystemach dzięki pobudzaniu innowacji, wprowadzaniu technologii i transferom wiedzy. Mogą one również być istotną siłą napędową włączania MŚP w procesy innowacyjne i łańcuchy wartości, które wykraczają poza granice regionalne i państwowe.

Celem prezydencji było podsumowanie istniejących polityk UE w tym obszarze i zbadanie możliwości dalszych działań. Dyskusje pozwoliły na wyłonienie w szczególności następujących kwestii:

- Państwa członkowskie pozytywnie odniosły się do narzędzi, które udostępniła Komisja w celu ułatwienia współdziałania między klastrami.
- Należy zmaksymalizować synergie między różnymi istniejącymi narzędziami i politykami.
- Ze względu na dużą różnorodność istniejących środków korzystne byłoby opracowanie spójnego obrazu obecnych polityk UE oraz ich skuteczności (dotychczasowych rezultatów i istniejących luk itp.).
- Strategie tworzenia klastrów mogą przynieść konkretne rezultaty poprzez wspieranie powiązań między przemysłem a usługami, wspieranie innowacji i przedsiębiorczość oraz włączenie MŚP do łańcuchów wartości poza granicami poszczególnych krajów.

-
- Mogą one również propagować udział MŚP w programach unijnych, takich jak „Horyzont 2020”.
- Strategie tworzenia klastrów mogą odgrywać ważną rolę w mobilizowaniu prywatnych inwestycji w projekty innowacyjne, modernizację przemysłu itp.
- Zaangażowanie UE może przynieść znaczną wartość dodaną dla promowania rozwoju i uczestnictwa w międzyregionalnych i ogólnoeuropejskich projektach tworzenia klastrów i strategiach inteligentnej specjalizacji.
- Należy poddać dalszej analizie potencjał łączenia regionów europejskich o znacząco różnych poziomach rozwoju.

IV. WNIOSEK I ZALECENIA

Włączanie konkurencyjności w główny nurt polega na upewnieniu się, że kwestie dotyczące konkurencyjności są uwzględniane w kształtowaniu polityki UE i w koordynacji polityki na szczeblu krajowym, zgodnie z mandatem Rady ds. Konkurencyjności. Należy to postrzegać jako proces dynamiczny i stały.

Działania mające na celu włączenie konkurencyjności w główny nurt nie mają powielać prac prowadzonych w innych składach Rady ani pokrywać się z tymi pracami. Włączanie w główny nurt nie ma również na celu podważenia realizacji ważnych i uzasadnionych celów w interesie publicznym.

Zamiast tego wartością dodaną Rady ds. Konkurencyjności powinno być badanie najmniej uciążliwych, najskuteczniejszych i najbardziej racjonalnych pod względem kosztów sposobów realizacji celów Traktatu we wszystkich politykach, które mogą mieć duży wpływ na konkurencyjność – zarówno w ramach kompetencji Rady ds. Konkurencyjności, jak i poza nimi – oraz poprawa spójności polityk wpływających na konkurencyjność. Rolą Rady ds. Konkurencyjności powinno być również sygnalizowanie obaw dotyczących konkurencyjności związanych z konkretnymi politykami lub rozwojem sytuacji w gospodarce realnej.

Należy przy tym zwrócić szczególną uwagę na zapewnienie integralności jednolitego rynku i aktywne przyczynianie się do jego realizacji. W każdym przypadku wszystkie wnioski, których podstawa prawna dotyczy jednolitego rynku (art. 114 TFUE), powinny skutecznie przyczyniać się do lepszego funkcjonowania jednolitego rynku.

Przy silnym poparciu ze strony państw członkowskich i Komisji trzy prezydencje: włoska, łotewska i luksemburska, podjęły różnorodne działania mające usprawnić metody pracy Rady ds. Konkurencyjności i przyczynić się do włączenia konkurencyjności w główny nurt.

Wprowadzanie zmian metod pracy zabiera sporo czasu. Jasne jest, że muszą być one testowane i poprawiane stopniowo, tak aby konsekwentnie uzyskiwać lepsze i konkretne rezultaty.

W perspektywie średnio- i długoterminowej ulepszona struktura zarządzania oparta na metodach pracy przedstawionych w niniejszym sprawozdaniu powinna przyczynić się do zwiększenia wpływu Rady ds. Konkurencyjności poprzez zapewnienie bardziej znaczących wkładów w odniesieniu do kwestii mających znaczenie dla konkurencyjności UE.

Na podstawie doświadczeń z opisanych powyżej prac i głównych rezultatów z nich wynikających prezydencja luksemburska pragnie przedstawić poniższe zalecenia.

Zalecenia prezydencji dotyczące włączania konkurencyjności w główny nurt

- **Wykaz prezydencji dotyczący włączania konkurencyjności w główny nurt** może stać się narzędziem monitorowania najważniejszych dossier mających znaczenie dla konkurencyjności. Powinien on być aktualizowany i wykorzystywany jako dokument referencyjny w odniesieniu do procesu politycznego, w tym działań koordynacyjnych na szczeblu krajowym. W przyszłości bardziej szczegółowe informacje, jak np. informacje o stanie prac nad różnymi dossier i inicjatywami zamieszczonymi w tym wykazie, czy i w jaki sposób zostały przeprowadzone oceny skutków (w szczególności w zakresie konkurencyjności) itp., mogłyby być ujmowane w wykazie w celu uczynienia go bardziej operacyjnym.
- **Sprawdzian konkurencyjności** wykazał swój potencjał jako narzędzie monitorowania włączania konkurencyjności w główny nurt oraz usprawniania funkcjonowania Rady ds. Konkurencyjności. Sprawdzian powinien być pierwszym punktem porządku obrad na każdym posiedzeniu Rady ds. Konkurencyjności. Należy go stopniowo udoskonalać na podstawie doświadczeń, włącznie z wyraźniejszym ukierunkowywaniem każdej dyskusji i zapewnianiem systematycznych działań następnych. Jeżeli chodzi o jego treść, sprawdzian powinien każdorazowo być ściśle powiązany z kwestiami zamieszczonymi w porządku obrad danego posiedzenia Rady ds. Konkurencyjności.
- **Grupa Robocza Wysokiego Szczebla ds. Konkurencyjności i Wzrostu** może odegrać ważną rolę we włączaniu konkurencyjności w główny nurt. Kolejne prezydencje mogą rozważyć przeprowadzenie pogłębionej analizy kwestii związanych z włączaniem w główny nurt na forum grupy wysokiego szczebla; analiza ta mogłaby następnie stać się przyczynkiem do przygotowanych przez Coreper dyskusji na forum Rady. Grupa wysokiego szczebla mogłaby również być włączona w działania prowadzone w następstwie sprawdzianu.
- Ogólniej, podstawowe znaczenie ma dalsze propagowanie **zintegrowanego podejścia do konkurencyjności** w ramach Rady ds. Konkurencyjności i między różnymi składami Rady. Praktyka łączenia różnych punktów widzenia dotyczących kluczowych tematów poprzez organizowanie wspólnych posiedzeń różnych grup roboczych może stanowić skuteczną metodę gromadzenia wspólnego rozumienia różnych dziedzin wiedzy fachowej.
- Istnieje również potrzeba wzmocnienia zarządzania dużymi procesami politycznymi związanymi z konkurencyjnością, np. **strategią jednolitego rynku cyfrowego** oraz **strategią na rzecz jednolitego rynku**. Rada ds. Konkurencyjności powinna aktywnie odgrywać swoją rolę i regularnie podsumowywać postępy czynione w ramach tych kierunków prac.
- Istnieje duże zapotrzebowanie na bardziej szczegółowe informacje dotyczące **harmonogramu i treści konkretnych działań zaplanowanych przez Komisję** w celu pogłębienia włączania konkurencyjności w główny nurt, w tym w zakresie **cyfryzacji przemysłu UE**.
- Komisja powinna rozważyć kontynuowanie lub rozwijanie, w razie konieczności, **konkretnych polityk i planów działania** dla niektórych sektorów i łańcuchów wartości na zasadzie uzupełnienia środków horyzontalnych.
- Rada powinna także kontynuować regularne monitorowanie **realizacji konkluzji Rady**. Podczas prezydencji łotewskiej dokonano szeroko zakrojonego podsumowania; proces ten można by powtórzyć w 2016 r.

Prezydencja luksemburska zwraca się do przyszłych prezydencji i Komisji, aby korzystały z ustaleń zawartych w niniejszym sprawozdaniu i rozwały podjęcie działań na jego podstawie.